

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben kassza kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetitől az
 éjszakai napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 15.

A cukorprémiumok.

(K. Ö.) A brüsszeli cukorkonferencia mostani tanácskozásai valószínűleg eredményteliségük végső szakaszára értek. Ezt úgy kell értenünk, hogy a cukorprémiumok kérdésében változás fog beállni. Miben fog ez állni, most még nem tudhatjuk, mert a tanácskozásokat teljesen titokban tartják, annyit azonban már most is tudunk, hogy a cukoripar megváltozott körülmények közé fog jutni. Es így önkénytelenül is felmerül az a kérdés, mily uton-módon lehet majd ennek a fontos iparágak jövőjét biztosítani.

Hogy a prémiumok nem alkalmasak valamely iparág állandó jövőjének biztosítására, bizonyítja a cukorprémiumok kérdése. Egyrészt az iparágat arra kényszeríti, hogy mindenképpen a kivitel forszírozására fektesse a főszűrt, másrészt meg a cukoriparral rendelkező államokat arra kényszeríti, hogy hasonló kedvezésekkel mozdítsa elő a kivitelt. Ezt azonban a végtelenségig nem lehet fokozni, mert nemcsak a cukoripar, hanem egyéb iparok is vannak, melyekről bizony nem mondhatjuk, hogy fényes helyzetben vannak, de meg nem is használ sokat, mert a cukorimport államok egyszerűen a differenciális elbánásban részesítik a cukoriparukat, mint azt Amerika teszi, mely esetben senki sem fogja mondhatni, hogy nemzetgazdasági érdekek kívánják a ki-

viteli jutalmak fentartását. Ebben az esetben a prémium nem egyéb, mint adófizetés annak az államnak a javára, a hová a cukrot kiviszszük.

Mind ezek a dolgok az államoknak a kormányait arra birták, hogy a prémiumokat eltöröljék.

Ha ez bekövetkezik, mi jövő vár a cukoriparunkra? Nem tagadjuk, hogy nagy megrázkódtatásoknak lesz kitéve, de a válságot el fogja kerülni, ha az államhatalom lehetővé fogja tenni a belföldi fogyasztás tetemes emelkedését.

Ezt lehetővé lehet tenni a cukorfogyasztási adó mérséklésével és végleges eltörlésével. Ide vonatkozó statisztikai adatok bizonyítják, hogy a cukorfogyasztás egyenes arányban áll a cukor árával. Mert a cukor nemcsak élvezeti, hanem táplálkozási cikk is. A cukoradó mérséklése ugyan közelről érinti az államfinanctárat, de egy fontos iparág fejlesztéséről van szó, mely a répatermelés útján a legszorosabb összefüggésben van a mezőgazdasággal.

A nagy eszközök közül ez az egyetlen, mely célra vezet és minden állam rendelkezésére áll. Mérsékelni és eltörölni a cukoradót. Ez lehetővé fogja tenni, hogy a cukoripar a súlypontot a kivitel helyett a belfogyasztásra fogja helyezni. A nemzeti termelés védelmének egy sarkalatos pontja ez, mely ellen újabban mindinkább védekezünk.

Ezenkívül van számos kisebb eszköz is, mely a cukor belfogyasztását emelni fogja.

Ezek között említésre méltók: a cukor denaturálása takarmányozási célokra; a forgalomba hozatal oly módon történik, mint a denaturált só forgalomba hozatala; a katonaságnak cukorral való ellátása; Németországban már tettek ez iránt kísérletet és azt tapasztalták, hogy a cukor élvezetének nagy befolyása van az izomerő fejlesztésére; a belfogyasztás ezzel tetemesen megnövekednék; továbbá a szemtermelés jövedelmezővé tétele, mely esetben a répatermelés tulprodukcziója (legalább a cukorgyárak állítása szerint van tulprodukczió a cukorrépa termelésében) megszűnne és a mezőgazdák újból a jövedelmezőbb szemtermelésre adnák magokat. Ennek eszközei, mint számtalanszor hangoztattuk, a börzei visszaélések megszüntetése és a mezőgazdasági vámvédelem.

Végezetül megemlítem, hogy az orosz cukoradózási rendszer tanulmányozása sem ártana, melyen Oroszország lehetővé teszi a cukoriparának boldogulását, anélkül, hogy kiviteli jutalmakkal támogatná. Mi ugyan azt állítjuk, hogy ebben az adózási rendszerben titkos prémiumok rejlenek, Oroszország azonban tagadja és el sem küldte képviselőit Brüsszelbe, mert neki sem titkos, sem nyílt prémiumai nincsenek.

Látni való, hogy igen fontos közgazdasági kérdéssel van dolgunk, mely még sok fejtorést fog okozni közgazdáinknak, ha a brüsszeli konferenciának eredménye lesz.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Petterson és Tsa.

(Svéd novella.)

Írta: Hedenstjerna Alfréd.

A kikötő mellett, de nem a piszkos és szűk halász kikötő, hanem a világos, derűs szél és napjártá rendes nagy kikötő mellett, a hol az igaz nagy hajók állomása volt, emelkedett a háza a Petterson és Tsa cégnek, nagy és ódivatú ház, a milyen a régi polgári családoké szokott lenni, kicsiny ablakokkal, szűk folyosókkal, kölépcsővel, az iroda és üzleti áru helyiségekkel az épület bal, s a raktárral a jobb oldalán, felettük pedig a lakó szobákkal, melyekből a Pettersonok már több mint száz éve az élet színpadjára léptek. Legelőször a dajka karján tették meg az utat a nagy lépcsőkön a házból le a piacig. Kicsi, veres és kerek képű porontyok voltak valamennyien, de egytől-egyik kék szemekkel jöttek a világra, melyek a czipra baba ruhák burkai közül, melyeket Pettersonék a város összes mamáinál szebbnek és díszesebbnek varrattak, kíváncsian tekintettek szét a maguk körül a kis legény sipka alól.

A mikoron is az üzlet egész személyzete, kezdve az őszbe csavarodott prokuristától le egészen az utolsó kifutó inasig, a kinek piros a keze feje és az orra hegye, kíváncsian kandiált ki a széleiken ólommal bevont, befoglalt

kicsiny ablaktáblákon, egyet gondoltak valamennyien: ime itt látjuk színről színre a Petterson és Tsa cég leendő főnök urát.

Később eljött az ideje annak is, hogy a kis urfi a maguk lábán rohantak le a lépcsőkön mint jó kedvű, fürge diák nép, arczukon a tavasz virágával, színével és egy csomó nehéz könyvvel a hónok alatt. Leülégyen pedig jó pajtás és tanító, szegény halász vagy szakácsné a ki velük találkozott, mind tudta, hogy ő bennük a Petterson-ház leendő parancsolóját és urát tiszteli. Azt ugyanis, hogy abból a csemetéből, a ki a kikötő melletti nagy szürke épületben jött a napvilágra, más ember lehessen és más élethivatást válasszon, mint a milyet az apja és nagyapja folytatott, époly lehetetlenségnek tartotta mindenki, mint hogy a nap elfelejtkezzék arról, hogy egy reggel felkeljen az égboltozaton. És a többi ősikék? Ebben a házban nem ismertek ősikéket, ha csak egy hugocskát nem néha napján, a kit, mikor az ideje elérkezett, egy másik öreg és jó hírű cég tagjával háziasítottak össze; arra azonban sohasem volt még eset, hogy a Petterson-családban egynél több férfi örökös lett volna.

Igy mult el néhány esztendő. A diágyerek felserdült és emberré lett. Egy szép napon azon vette észre magát az ember, hogy a szürke házban nagy takarítás folyik: az irodát és raktárakat sepregetik, az ablakokat megmossák, a pókhálót leszedgetik, a szoba ablakokra új függönyöket tesznek, hogy a nagy szalonban a sok művészies faragványu, ó divatu nehézkes

butorok, melyek a gyöngy, ébenfa és az arany színeivel váltakoztak, vadonatúj behuzatot kaptak, a régi vázákban virágok pompáztak, a szemeiben mindenütt az öröm ragyogása, a folyosó ajtaja felett hatalmas virág füzér. S ugyancsak azon az ösdi, sötét, csunya és mégis kedves lépcső sorokon, melyeken csecesemő korában karon vitték lefele, melyeken mint suhancz vidáman futkározott fel és alá, jött egy szép napon az ifjabb Petterson is felfele a feleségével; s ha megessett, hogy az új menyecskét ilyenkor bizonyos szorongó, félénk érzés fogta el ezekben a sötét, barátságtalanul komoly termekben, hamarosan visszatért beie az élet és a jókedv, mikor a nagy vendég szobában két öreg kar zárta őt kebelére és két jószágos szempárból csillogott felé az öröm és jó kívánság: »Isten hozott kedves lányunk!»

És mikor fehér havat lehetett látni az ablakokból és sima jégkerget a kocsni uton, mikor a hajók a kikötőben félárbóczra eresztették a zászlójukat, a harangok szomoruan zúgtak és eljött a házhoz a hallottas kocsni, hogy elvigyék az öreg Pettersonot oda, a hova az utolsó nagy könyv zárlatok történnek, olyankor már mindig ott ült a pult mellett a fiatal, erőtelj duzzadó főnök, a gyermekszobában vagy az iskola padok közt pedig egy kis fiu, a ki a firma trónrendjét biztosította, hogy a kedves nagyapa egész nyugodtan kanyarodhatott be a gyászkoocsival a temető rácsos kapuján az örök nyugalom helyére.

Az ifju Petterson menyecskék egyik ujdón-

Bosznia és Hercegovina annexiója.

Serajevóból jelentik, hogy a lakosság körében mindinkább foglalkoznak az annexió kérdésével. Annyira természetesnek találják a mai ideiglenes állapot véglegesítését, hogy a kérdés felvetése semmi izgalmat sem kelt. A kereskedelmi körök a tavalyi budapesti látogatás alkalmával szerzett tapasztalatok nyomán szívesen látnák az annexiót, szintugy a szerbek, kik ebben vallásuk autonómiáját és a délszlávok álmának megvalósítását remélik. A mohamedán elem tartózkodó véleménye nyilvánításában, bár attól lehet tartani, hogy az annexió tényleges megtörténte a különben nyugodt magatartású mohamedánságot ellentállásra fogja bírni.

A kath. autonomiai kongresszus.

— Hatodik ülés. —

Budapest, jan. 14.

Az általános vita ma Ugron beszédével tetőpontjára ért. Valószínű, hogy ma be is fejezik. Már folyik is a kapacitálása a szavazásra nézve.

Ugron Gábor és Samassa érsek az ülés megnyitása előtt élénk diskurzust folytattak. Az általános impresszió az, hogy Apponyi javaslatának meg lesz a többsége, annál inkább, mert a főpapság egyrésze vele tart.

A mai ülésen gróf Szapáry Gyula elnököl.

A semminél is kevesebb.

Az első szónok:

Csernoch János kanonok azt látja, hogy a 27-es bizottság nem tartotta eléggé szem előtt a katolikusok jogainak védelmét. Wlassics miniszter oly szűkre szabta az autonómia határát, hogy az a semminél is kevesebb. Mig Eötvös miniszter a törvényből magyarázta ki az autonómia szükségességét, addig a mostani kultuszminiszter egészen más tényezőkre támaszkodik az autonómia megteremtésében.

Szólvisszautasítja azt az elhangzott vádat, mintha a katolikusok nem tennének semmit az elemi iskoláztatás érdekében. A főpapság folyton nagy alapítványokat tett a vidékekre és Simor hercegprímás maga egy milliót áldozott erre az ügyre. A püspökök ki-

nevezésére nézve a javaslat azt konstatálja, hogy a kongresszusnak e tekintetben legyen tanácsadói vétuma. Ez nem mond semmit, először, mert a kinevezés a királyszemélyes joga, másodsor, mert ezen vétum a kormányt egy sem kötelezi.

A tanulmányi alapok feletti ellenőrzési jog, úgy a hogy a javaslat tervezi, mit se ér, mint-ugy a hogy a miniszter a kongresszus idevonatkozó észrevételét csak akkor terjeszti a király elé, ha neki tetszik, ha nem tetszik, hát nem teszi; senki semmi őt erre nem kötelezi.

Csernoch ezután polemizál Apponyival és azt igyekszik kimutatni, hogy az autonómia, úgy a hogy azt a kormány akarja, nem ér semmit, mert azokat a jogokat, melyeket most akarnak biztosítani, a katolikusok már eddig élvezték.

Ezzel szemben a protestantizmus autonómiaja már száz év óta fennáll és folyton fejlődik. Nem nyirbálták folyton, mint a katolikusokét. Különbö a mostani államot és központosító irányzat mellett kilátás nincsen rá, hogy a katolikus autonómia fejlődni fog.

A katolikus iskolákban igen sokáig oly történelmi könyvet használtak, a melyben a tények a katolikusok rovására meg voltak hamisítva. Csak egy főpap erélyes közbenjárására változtatta meg a miniszter a tankönyvet.

Csernoch János ezután a jogfentartó nyilatkozatot bírálgatja, melynek szerinte nincs semmi gyakorlati értéke. A 27-es bizottság javaslatát nem fogadja el.

Ezután gróf Mailáth József vette védelembe a javaslatot. Utána pedig nagy érdeklődés között felszólt Ugron Gábor.

Ugron beszéde.

Ugron Gábor: Olyan ez a kongresszus, mint az ifju, aki öröksége helyett alamizsnát könyörög. Vagy mint a kovácslegény, aki a Talpra magyar szózatára — fegyver helyett bilincset kovácsol. (Ugy van!) Nekünk a katolikusok védelmére fegyverre van szükségünk. Franciaországban, Spanyolországban, Olaszországban a katolikusok üldözését látja. Az a modor, gyanúsítás, melylyel nálunk a kath. egyházat támadják, idegen importálás. A kath. egyház védelmében nincs meg a régi erő. Mi az oka? Az, hogy a kath. egyház a királyi hatalommal szövetekezett, de azóta e hatalmat képviselő állammal ellenséges viszonyba keveredett s még se tért vissza az első századok keresztény alapjára, a néphez,

melynek vezetője kell, hogy legyen, ahol tanítania kellene az egyház törvényeit az állam tetszésére, ha lehet, de ha kell: az állam ellenére is. (Taps.)

Vajjon az állam, most, mikor önkormányzatot akarnak, egy szük önkormányzatot adna nekünk. Nekünk nincs szükségünk korlátozásra, mi szabad verseyt követelünk a felekezetek sorában. Aki több jót tesz a népnek, érvényesítse erejét és hatalmát. (Taps, éljenzés.)

Politikai szolgálatok az egyháznak.

Minden egyház azt hiszi, hogy politikai szolgálatok útján több előnyt kap, vagy a másikat több jogoktól fosztja meg. Mig nincs törvény, melyet már 1868-ban megígért az országgyűlés a vallásfelekezetek egyenjogúságáról, addig a vallási spekuláció kihasználja a helyzetet, a gyanúsítás, a gyűlölet kereset forrásává lett Magyarországon (Taps), melyből oly egyének tartják fenn magukat, kiknek az egyház belső életéhez semmi közük, kiknek feladata csak gyanúsítani, rágalmozni s piszkos vádakot terjeszteni. (Taps.)

A magyar király, aki apostoli s a magyar kath. egyháznak főpatronusa, nem megy parallel a kath. egyházzal, ha az állam érdekeit tartja csak kormánya által szem előtt, hanem összeütközik azzal. S ha a kongresszus azt sem tudja, nincs-e a kormány ellenséges érülettel iránta.

A kath. alapok és az állam.

A kath. alapok nem tulajdonai a kormánynak. Az csak kezelője, kuratora — s a kuratorok ismeretes pontosságával kezeli. (Derültség.) De nekünk ott kell hagynunk vagyunkunkat a vallásügyi miniszter kezében, aki a kezeléséhez nem is konyit. (Tetszés.)

A szekularizáció ellen.

A kath. javakat az autonómiának kell kezelnie.

Ennek nagy erkölcsi alapja is van. Minduntalan felhangzik a szekularizáció, másfelől sohasem hallja, hogy a népben élne az a tudat, hogy e javak az ő hasznára vannak, hogy e javak mindnyájunk javai, a főpapok böké-

sült, kicsiny kiadása megállt egyszer a piacz oldalán és ránézett a házra.

— Ugyan Károly, hogy lehet az, hogy az üzletnek nincsen cégédtáblája?

Petterson junior egyet kaczagott s büszkén kiegyenesedett.

— Nagypámtól hallottam, hogy ő emlékszik, mintha hallotta volna, hogy valamikor nagy régen cégétre is volt a háznak. Manapság azonban édes Lujzám — hál Istennek — semmi szüksége sincs a Petterson és Tsa cégének cégédtáblára.

Hogy ki volt az a Tsa a cégnek?

Erről nem tudott, nem hallott soha senki semmit; egy vezető kéz működött, egy akarat érvényesült az üzletben örökké; magának az ifj. Pettersonnak sem volt semmi szava a házban mindaddig, mig a pap az öreg urért a stólat fel nem szedte. A czímtoldalak: Társa valószínűleg az első Petterson fantáziája lehetett.

Tiszteletre méltó, jámbor, ősi család volt az övék, mely mocsok nélkül élt, gyakorolva a felebaráti szeretetet; Istenfélelemmel a szívében, a ki segítette is őket mindenkor s nagy hálommal a főkönyv iránt, mely folyton felesieget mutatott. Egy Bayard és egy Bouillon Gotfréd nem őrizte meg oly tisztán a maganevet, mint Pettersonék az ő cégükét. Az áruk pedig folyton érkeztek a nagy szürke házba a világ minden részéről s a vagyon szünet nélkül gyarapodott.

Egyszer azonban beállt az itélet idő. Csa-

pás-csapást követett. Sem okosság, sem előre látás nem használt semmit. A sok gazdagság hirtelen úgy összeolvadt, mint a gletser a vulkán felett. Az egész ország hajba jutott. Más házak megbuktak, össze omlottak a csapás alatt; a nagy szürke ház bele rendült csak. A Petterson cég könnyen kilábolta volna a vész. De nem akart egyezkedni mint a többi cégék. A vén prokurista reszkető kézzel jegyezte be sorra a veszteségeket a könyvekbe: de a gögös főnök nem engedett.

— Gondoljon legalább Henrik urra, főnök ur!

A főnök lesütötte fejét. Henrik a fia volt, a leendő cég utód. Most földönfutóvá lesz s vele a család is. Pedig csak egy kis szégyenérzet, egy kis pirulás és jóvá lenne téve minden. A bürze harmadnap már nem is beszélne a változásról.

Makacs természete, a családi büszkeség urrá lett az öregben a többi érzések felett.

Lecsavarta az üzleti lámpát a felment a lakásába. Az októberi nap besütött a nagy terembe. Bágyadt fénybe vonta a sok becsületes ősi apa arcát. A régiebbek üveg alatt nagy keretben pompáztak, az utolsók már divatos olaj festéssel voltak megörökítve. Ő nekik még nem volt olyan hirhéd nevük s tarka czimereik, de a szavuk mégis aranyat ért s ha valamire kezét adtak, ennek nagyobb értéke volt, mint a zálognak, vagy czifra írásnak, kötelevénynek.

Jobb oldalt, egész a szélén a sornak ült egy széken egy sovány, hosszú fehér üstökű öreg, akárcsak egy paraszt fekete kréta rajban. Ez volt a nemzetség őse, a ki még vándorbottal és batyúval jött az országba. Egy kicsit elütött szegényes, visszás alakja a többi őstől, de mintha ki lehetett volna olvasni a képe előtt álldogáló utódnak az öreg becsületes szeméből: »Fizetve a teljes érték úgy a hogy a nyugta szól. Petterson Károly«. Azután jöttek a frakkos apák váza érdemrendekkel diszitve. Mindegyik arcán és szemében teljes komolyság és önbizalom mintha mondani akarnák: »Minem egyezkedünk, inkább bezárjuk a boltot«.

S az élő Petterson is ugy tett. Hat hónapig tartott a liquidálás az ősi házban. Mikor a főnök és prokurista az utolsó áru csomóval is átszámolt, az utolsó tételt is átvizsgálta a számadó könyvekben s a nagy szürke ház, a drága butorokkal, edényekkel, kocsik és lovakkal együtt dobra került és gazdát cserélt, még 6000 korona maradt meg a romok közül feleslegül s egy kicsi kétszobás lakás a külváros egyik zugában. Az öreg prokurista ajkai egyet-egyet rándultak, a mint a főkönyvet utóljára összezsápta, s mikor látta, hogy a főnöknek is oly nehéz a szíve, hogy válás előtt félre fordul, egy meleg könycesepp pergett végig ránczos fakó arcán.

Búcsút venni is alig volt idejük az ősi háztól. Az új tulajdonos már másnap be akart költözni a házba. Az öreg főnök fogta a kalap-

ségéből iskolák, templomok felállítására fordítatnak.

Nem hallja a nép azt a szózatot: atyámfiai, ezek a javak a miénk, nem tudjuk honnan jön, hova megy, csak érezzük megtermékenyítő hatását. Krisztus nem a gazdagok számára jött a földre, hanem a szegények, az elhagyottak számára.

Samassa egri érsek: Mindnyájunk számára!

Ugron: Mindnyájunk számára. De egyszer jelent csak meg a főpap előtt s akkor inzultáltak, egyszer jelent meg a kormányzó előtt s halálra ítélték.

Katholikus intelligencia nevelése.

Szól ezután a katolikus érzteléről. Nem az a baj, hogy a nép nem vallásos, hanem az intelligencia nem az. A katolikus intelligencia nem bir fogalommal a katolikus irányelvekről. Előttük egy ismeretlen pusztaság az.

Az intelligenciával él, erősödik és fejlődik az egyház. Ime, a reformáció kezdetén, a reformátorok iskolákat alkottak. Ha mi is azt akarjuk, hogy megtámadtatásaink közben, a kath. intelligencia bátorsággal küzdjön, iskolákat kell alapítanunk, hol a mai állami nevelési rendszer ellen katolikus intelligenciát kell nevelni.

Ma az állami iskolákban csak annyi biztosítékunk van, hogy a katolicizmus nem támadtatik. De hát királyaink, főpapjaink csak azért adták át az államnak a kath. javakat, hogy bennünket ne támadjanak. (Tetszés). Intelligenciát kell nevelni, mert téved aki azt hiszi, hogy a néppel, a nép sokaságával győzelemről győzelemre lehet menni. Intelligencia kell oda, mely elől megy és vezet, — akkor fogunk csak diadalt aratni. (Viharos taps.)

Nem tartja helyesnek az állami iskolák kizárólagosságát. Az állam politikai célokat szolgál. Azok a nevelésnek ne képezzék alapját. De az egyház állandó, minél szélesebb mederben, minél több eszközt felhasználva igyekezzünk katolikus ifjúságot nevelni.

ját s kiment. »Várjon még egy kicsit«. A szolga várt s nemsokára újra bejött az ur. Valami nagyon a szívére nehezedett, mert csak többszöri köhéscselés után kezdte rá a beszédet.

— Mindig szokásban volt — ugymond — a családunkban a mi embereink sorsáról gondoskodni. Fájdalom, jelenleg a fiatalabb alkalmazottak helyzetén nem segíthetek. De nekik van életerejük s ifjúságukkal kivágják magukat a bajból. Ön azonban nálunk töltötte egész életét, hűségét méltóan megjutalmazni szeretném. Most elmúltak a régi jó idők, nem kárpótolhatom valami fényesen, fogadja tehát hálás köszönetem mellett ezen értékpapirt, mely 400 koronáról szól. Tegye el jó szívével.

— Főnök ur, bocsásson meg, nem fogadhatom el. Gondoljon arra, mi lesz a nejevel és Henrik ural.

— Nézze barátom, jól tudja, hogy nálunk az sem volt szokásban, hogy a főnök rendelkezéseinek valaki ellenezgülgjön. Gondoltam különben, hogy maga nem fog oly simán beleegyezni az intézkedésembé, azért rendeztem a dolgot így. Némi értékpapirt a magunk részére is félre tettem pár évvel ezelőtt s így egyelőre koplalnunk nem kell. Azon felül remélem, részemre is akad egy üres könyvezetői állás valamerre. A fenmaradó 2000 koronát Henriknek szántam. Kicsi összeg ugyan a Petterson cég örökségének, de ő már holnap hajóra száll, s remélem Istentől, hogy egykor visszatér még az új világból s akkor hasznát fogja venni a

Az autonomia hiányának következményei.

A kath. kongresszus akkor felel meg a hívők megbizásának, ha egy az egyház érdekeit védő s az állam tekintélyével nem ellenkező autonómiát létesít. Csak így fejtheti ki a benne rejlő erőket. Ezzel tartozunk magunknak s az országnak. Azok az egyházak, melyeknek önkormányzatuk van, egészen más, erősebb politikai akciókat tudnak kifejtetni. Mert a protestáns ember tudja, érzi összetartását a többivel. A katolikus nem talál kapcsolatot a másik katolikussal. Ennek oka az önkormányzat hiánya s következménye, hogy a nagy politikai döntéseknél a katolikusok teljesen magukra vannak hagyva. Hol van meg a magyar alkotmánynak az a biztosítéka, melyet megvárhat a katolikusoktól épügy, mint a protestánsoktól?

Láthatjuk Németországban a protestáns császárságot. Nem kis veszedelemmel fenyeget ez a hatalmas, terjeszkedő nemzet Ausztriát és Magyarországot mai szervezetével. Másfelől az óhitűek óriási birodalma fenyeget. Ha a katolicizmus nálunk megdől, mi megsemmisülünk. Aki tehát szembe áll a veszéllyel tartja az uralkodó család hatalmát, annak nincs szüksége az elnyomott katolicizmusra, hanem szüksége van a hatalmas, erős katolicizmusra, mely szembe áll a veszéllyel uralkodójáért és az uralkodóházáért. (Taps és éljenzés.)

Támogassanak a főpapok!

Szünjék meg az osztozkodás az állami mindenhatóság körül. Krisztus nem az állami mindenhatóságot akarta megteremteni, hanem a szabadságot és testvérszeretetet. Ezt a 27-es bizottsági tervezetet nem fogadja el. Követeljük jogunkat és támogasson bennünket a főpapság! (Viharos taps.)

Kiállítások: Ne hagyjanak minket cserbel!

Ugron: Ott van a história! Csak egy barát kellett, a ki a keresztet vigye s mentünk utánna.

Aljanak a főpapok a mi élünkre s akkor lesz független autonomia, lesz katolikus intelligencia! (Viharos meg-megújuló taps és éljenzés.)

mi mocsoktalan czégtáblánknak s annak a névnek, melyhez egy csepp szenny sem tapad.

Kint a csendes külvárosban egy egyszerű magányos házban él egy öreg házaspár. Félre vonultan töltik napjaikat egymásnak boldogításán fáradozva. Csak egy lény van, a kivel törődnek a világon; a távollévő fiu után gyakran elröppen a sóhaj ajkairól.

S ha belefárad is a dereka a sok ülésbe az öregebb Pettersonnak, a mint a zámadások és könyvek közt görnyedezik, azért nem panaszkodik, csak akkor sóhajt fel mélyebben és vesz magába nagyobb lélekzetet, ha hű felesége kifordul a szobából a konyhára széjjel nézni.

Este aztán a barátságos theasztal megvigasztalja mindkettőjüket a nap fáradozásaiért. Az öreg feleség kezébe veszi a kötést, Petterson senior megtömi a pipát s úgy elbeszélgetnek a régi jó időről . . . a hova a gondolatuk vissza-vissza száll, de ezzel sem elégszik meg, hanem gyakran átröpi az Atlanti oceánt is.

A fali szekrényen pedig, ott a ruhafogas felett katonás sorban állanak egymás mellett a vastag kőtésű üzleti könyvek, melyeknek oldalait tisztes számjegyek, szabályosan lezárt mérlegek tarkázzák, töltik ki, matematikai néma bizonyosságul annak, hogy a »Petterson és Trsa cég« sohasem ismerte, mi a család és hamisság.

Elnök az ülést felfüggeszti.

A kongresszus tagjai Ugronhoz mennek s neki gratulálnak. Megújuló tapsvihar. A karzat is perczeig tapsolt s lekiált:

— Eljen Ugron Gábor!

Szünet után.

Elnök: Az Ugront éltető karzatot rendre-utasította.

Kiss Bálint: Elfogadja a bizottsági javaslatot, nézete szerint meg kell elégedni az elérhetővel is.

Holnap folytatják a tárgyalásokat.

Tisza Kálmán redivivus.

Abból az alkalomból, hogy az *abrudbányai* mandátum révén Tisza Kálmán ismét visszajut a parlamentbe, egyik kormánypárti lap, a *Pesti Napló* a következő sorokban üdvözli őt:

Holnap véget ér a Tisza Kálmán exiliuma. S a képviselőház legközelebbi ülése már ismét látni fogja Tisza Kálmánt, ha nem is az ülésteremben, de a folyosón bizonyosan. Mert egy évtized óta a képviselőházi folyosó lett a Tisza Kálmán kedvencz tartózkodási helye. Ott szeret szivarozgatva beszélgetni, vagy egyedül kontemplálni. Ilyenkor talán ott suhog végig előtte egész élettörténete; — s ilyenkor talán észre sem veszi azokat, akik egykor a földig hajoltak előtte s kik most, ha elhaladnak mellette, alig biccentenek. De talán annál jobban esik neki, ha olyanok köszöntik néma tisztelettel, akik kiméltetlen ellenfelei voltak, míg a hatalom az ő kezében volt. Mert ilyenek is vannak. Sőt kell, hogy legyenek. Nagyon sivár volna ennek a nemzetnek jelene s szomorú a jövője, ha teljesen kivészne belőle a kegyelet a történelmi alakok iránt. Tisza Kálmán pedig egyike a legérdekesebb és a legkiválóbb történelmi alakoknak, akiket a múlt század szült s felmutathatott. Egy ember, aki másfél évtizedig tartotta kezében a hatalmat (s ebből a másfél évtizedből egy álló évtizedig bizvást elmondhatta, hogy l'état c'est moi) s akin sohasem látszott meg a hatalom élvezete s egy ember, akin, mikor megbukott, épp úgy nem látszott meg soha a bukás keserősége. Nem közönséges lelki egyensúly. S nem kevésbé bámulatos az a *szívósság, melylyel a parlamenti atmoszférához ragaszkodik*. Nem tud s nem is akar megválni tőle. Az az élet-eleme, az az egyetlen izgató szere. Akik azt hitték róla, hogy azért ragaszkodott oly görcsösen a miniszteri székhöz, mert nem tud a hatalom nélkül élni, most láthatják, hogy ez nem igaz. A hatalom nélkül tud élni Tisza Kálmán, de a közügyekben való résztvétel, a *parlament levegője nélkül nem tud élni*. Ambár tudja jól, hogy abban ez idő szerint *semmi szerepe* nincs. Es egyelőre nem is lesz. Kivéve egyes pillanatokot, amikor szükségét érzi, hogy fölemelje szavát. Mint a régi, tapasztalt katona, aki, ha nem is legeddik a harcza, de mint őrszem többet lát azoknál, akik csak az ellenfelekre tekintenek.

A cikk további részeiben azt fejtegeti, hogy Nagyváradon nem annyira a tiszta választás buktatta meg Tiszát, hanem inkább az ő — felekezeti mivolta. Hogy mennyire alaptalan ez az állítás, eléggé jellemzi az a körülmény, hogy 20 esztendőn keresztül (melynek nagyobbik felében már nem volt miniszterelnök Tisza) felekezeti mivolta dacára is megválasztották őt, — miért képezett volna ez akadályt most, amikor a P. N. szerint csak a folyosón szivarozva és kontemplálva éli át Tisza a parlamenti életét?!

No de ez nem akadályoz meg bennünket abban, hogy a Pesti Naplóval együtt mi is kívánjuk, hogy az új mandátumot viselje Tisza erőben és egészségben.

A pénzügyi tárca.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor Falk Miksa elnöklése alatt tartott ülésén folytatta a pénzügyi tárca költségvetésének megvitatását. Az ülésen Lukács László pénzügyminiszter, Gräzenstein Béla s Toepke Alfréd államtitkárok és Pap Elek osztálytanácsos képviselték a kormányt.

Miklós Odön kérdést intézett a miniszterhez az államhivatalnokok munkaidéjének új beosztása iránt és kérte, jött-e létre megállapodás a tíz órától négy óráig terjedő munkaidőre nézve. Ily új beosztás sok keretet érintene. Szólok kéri a minisztert, hogy a tulsok pénzügyminiszteri rendeletet revideáltassa, mert még 1836-ból kelt utasítások is érvényben vannak a pénzügyi szolgálatban. A hivatalnokok pragmatikája felette sürgős. Az egyesek részére több cselekvési szabadságot kell biztosítani. Ezen fordul meg a létszámredukció is. A létszámot 15 %-kal lehetne csökkenteni: a fizetéseket mielőbb rendezni kellene. Szólok kéri, hogy az adóreform, mely a földbirtok érdekéből égetően szükséges, a lehetőleg legsürgősebben hajtásuk végre. A nagyobb beruházási kölcsön felhasználásánál felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy olyan beruházásokra is fordíttassék gond, mely az egyetemes gazdasági érdekek mellett a földbirtok érdekeinek is tenne szolgálatot. A mi a kisbirtok hitelügyének rendezését illeti, szólok meg van győződve a kormány és a pénzügyminiszter jóakaratóiról. Nem is lehet ez másként, hiszen 2 1/3 millió az 50 holdig terjedő birtokok száma és ezeknek mintegy 20%-a szorult helyzetben van, míg 70.000 birtok nagyobb 50 holdnál. Szólok ellene van e hitelügyi rendezésnél a közvetlen államhitel igénybevételenek a ny külföldön elhelyezhető cizmetek útján és a takarékpénztárak reformja érdekében is kérdést intéz a miniszterhez. Kivánatosnak tartja továbbá az átruházási illetékek csökkentését is. A magas illeték a rossz viszonyok között elértéktelenti a nemzeti vagyont. 1900-ban 514.000 birtok cserélt gazdát, tehát az összes birtokoknak 22%-a. Szólok helyesli mindazt, a mi a miniszter az állami gyárak és vasművekre mondott, de kéri, hogy e gyárak éppen jelzett hivatásuknál fogva minden karteltől tartózkodjanak. Kérte továbbá, hogy a trónbeszédben is kifejezett nagyobb telepítési akcióra minő pénzerő fog rendelkezésre állani. Mivel a kormány működése iránt bizalommal viseltetik, a költségvetést megszávazza.

Szederkényi Nándor nincs megelégedve a miniszternek a tisztviselők kérdésében adott válaszával. Általában csak tanulmányozásokról hall, de nem eredményekről, még az adóreformról sem. A fogyasztási adók emelkedését egészségtelen jelenségnek tartja és újra felhívja a szőlőtermelés válságát.

Hegedüs Lóránt az adóreform tekintetében azt kívánja, hogy a mikor az adóreformba belemelegyünk, a reform keresztülvitelének tartamára egyenes adóink összegekontingentáltassék, hogy a közönség észrevegye, hogy nem adóemelésről van szó, hanem arról, hogy a fölös összeg adóelengedésre fordíttassék. A takarékpénztárak reformjáról szólva, kérte, hogy az újabb vidéki bukások következtében mivel volna hajlandó a kormány támogatni azt a törekvést, hogy a közös és kölcsönös könyvvizsgálat behozassék és erre az osztrák-magyar bank segítsége is igénybe vétessék. Végül az illetékek reformjánál a porosz városok mintájára azt kívánja, hogy a telkek és házak értékemelkedése progresszív adóztassék meg.

Hieronymyi Károly szerint a takarékpénztárak rezonja a budapesti intézetek egyetértésétől függ s ha ez létrejön, akkor a Hegedüs által említett reform egészségesebb, mint az új állami törvény. Az állami adók előirányzásának jelenlegi módjával szemben a gazdasági helyzet szempontjából aggályai vannak s különösen terhes ma az átiratási illeték, a melyet bizonyos időre le kellene szállítani. Az állami üzelmekről a mai kimutatásból lehetetlen hű képet kapni, vagyon- és nyereségszámlájuk nincsen s ezeknek beterjesztését kéri.

Papp Géza a dohánytermelést különösen a kisgazdáknak szeretné biztosítani, a szesz-

kontingenst pedig elaprózni, e mellett a magyar ezukorgyárak felállításának melegebb pártolását kéri.

A vizaknai választás.

Sehol az országban nem esett tán olyan cifra választás, mint a kis Vizaknán. A kerületben, melynek csak annyi a szavazó polgára, hogy 150 voks bőven elég a mandátum elnyeréséhez, két-három nappal a választás előtt megjelent egy barátságos idegen: dr. Hámory László. Fiatal, dús gazdag földbirtokos s mert tudta a módját, szinte rohamlépésben hódította meg a kerületet s noha négy ellenjelöltje is volt, övé lett a győzelem.

Az ellenjelöltjei: Zeyk Gábor a volt képviselő, továbbá Söpkéz Sándor dr. Hartmann Elek és Bródi Lajos fővárosi ügyvédek voltak, akik négyen együtt csupán 142 szavazatig vitték.

Dr. Ragályi kijelenti, hogy a választást az 1899. évi 15. törvénycikk 3. §-ának csupán 1. és 2. pontjai alapján kéri megsemmisíteni. Mint a kérvényben tette, most is állítja, hogy Hámory Lászlónak nincs választójoga. Állítja továbbá, hogy Hámory tudtával, beleegyezésével és részességével a legleplezetlenebbül folyt a vizaknai választáson a vesztegetés.

Szokás e kerületben, hogy ott nem kérnek fel senkit jelöltnek, hanem megvárják, a míg jön valaki — pénzzel. És jött is Hámory.

Először minden oláh iskolának 2000 forintot ígért. Utána pedig egy cseppet sem restelkedett tudtára adni mindenkinek, hogy a pénzzel nem fog takarékoskodni. Es ezt be is bizonyította amerikai gyorsasággal. A választás reggelén kiállt a piacra és fél 9 től 9-ig szépen elintézt mindent, folyvást kezében tartva pénzzel bőven megrakott tárcáját. Tehát maga a jelölt cselekedett így, a mi mégis csak a ritkaságok közé tartozik.

De nem átalotta Hámory egyenesen így szólni választóihoz intézett beszédében:

— En nemcsak ígérek nektek pénzt, de megadni is fogom.

Minderre a kérvényező képviselője tanukat nevez meg, majd megjegyzi, hogy a vesztegetéseket Hámory érdekében egy magával hozott »alkalmazott«: Radján Miklós, kurticsi lakos végezte.

Darvai választásvédő szerint tele van a petíció utvesztőkkel s csodálja, hogy vele a Kuria elé merészkedtek jönni.

A kérvényező Hámorynak a kerületben megjelenését kalandor politikának mondják, azért, mivel csak pár nappal előbb jelent ott meg. Ez nem egyéb, mint az ablakon való kifelé beszélés, tudniillik abban az értelemben, mintha itt valaki betolakodott volna a parlamentbe. Igaz, a jelöltek szívesen keresik fel a kis Vizaknát, ahol még fuvarköltségekre sincs szükség, de hát nem ugyanezt tette-e a többi négy jelölt. Mert négy jelölt volt még Hámoryn kívül.

Hámory semmi vesztegetésben részt nem vett s mert még a részessége sincs bizonyítva és csak egy puszlán állítják, hogy Radján Miklós az ő alkalmazottja volt, — az egész vád légből kapott valótlanosság. Ha Radján tett is valamit a javára és korteskedett, ezt a saját szakállára tehetné, mert ő nem alkalmazottja Hámorynak.

Végül rátért a védő az iskolai adományokra s a petíció elutasítását kérte.

A Kuria elrendelte a vizsgálatot.

Barabás Béla Nagyváradon.

Dr. Barabás Béla képviselőnk tegnap folytatta látogatásait.

Tiszteletét tette Radnay Farkas püspök-nél, Falotay László pápai praelátusnál, Bunyitay Vincze kanonoknál, Jelentsik István, dr. Móré Pál, Velyácsky Gyula kir. táblabíráknál, Dencs János tb. kanonoknál, Gábriely Lajos plébánosnál, Domokos Károlynál stb.

Azonkívül meglátogatta délelőtt Lévai Márton könyvtárszabó telepét és vonalzó intézetét. A nagy forgalmu üzlet pazar berendezése, a személyzet nagy száma meglepte a képviselőt. Erdeklődéssel tudakozódott az intézet forgalmáról. A jelen voltak szintén nagy elismeréssel adóztak a kiváló ipartelep tulajdonosának, aki nagy áldozatok árán fejleszté iparát.

Gazdag villásreggelivel kedveskedett Lévai Márton illustis vendégének és kíséretének.

Délután 4 órakor Szokoly Tamás, dr. Pácz Sándor, dr. Stokker József kíséretében Farkas József várad-velencei országos hirt műkertészeti telepét szemlélte meg dr. Barabás Béla. Sorra járta az óriási kiterjedésű üvegházakat, a melyekben százezerszámra virul a szebbnél-szebb rózsák, szegfű, ibolya, jáczint, s még annyi faja a remek virágoknak. A látogatók el voltak telve a ritka virágok bódító kedves illatától. Csodálkozással látta képviselőnk, hogy mire képes a szorgalom és szakértelem. Meglepetése tetőfokra hágott, midőn a déli növények hatalmas üvegházában meglátta a remek pálmák, álóék stb. gazdag tömegét. Meg is jegyezte: Egy darab Afrikából! Örömmel értesült arról, hogy városunk ezen kiváló kertészeti telepe évenként rengeteg rózsát és más növényt exportál Oroszországba, Romániába, Szerbiába, Ausztriába és Németországba.

Farkas József egyik kedves kis leánya a búcsuzásnál remek virágcsokrot nyújtott át az oly hamar általános népszerűség és szeretetnek örvendő kiváló vendégnek. Távozásakor pedig a telepnek mintegy 50 főből álló személyzete zajosan megéljenezte Barabást.

Este 6 órakor a 48-as népkörben tett látogatást dr. Barabás Béla.

Szokoly Tamás elnök fogadta, a teljes számban megjelent választmány élén, szép üdvözlő beszéddel, amelyre lelke mélyéből mondott köszönetet. A jelen volt nagyszámu tagok majd mindenikével váltott néhány szót s különösen az elnök és alelnökkel társalgott hosszabban. Élénken kérdezősködött a kör viszonyai iránt.

A választmány Barabás Bélát egyhangú lelkesedéssel a 48-as kör díszelnökévé választotta meg.

A szünni nem akaró éljenzés csillapultával Barabás Béla megható beszédében köszönte meg a bizalmat és kitüntetést s a 48-as kör pénztárát 50 korona alapítvánnyal gyarapította.

Este Stern Hermann alelnöknél volt vacsorán.

Holnap, pénteken délután 3 órakor utazik el dr. Barabás Béla Nagyváradról.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.

Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.

Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

Élő vértanúk.

Mikor az aradi vértanúk szobrát látja az ember, megilletődik a holt vértanúk nagyságától s önkéntelenül is kalapot emel az ércalak előtt. Viszont ha arra gondolunk, hogy ezt a monumentális szobrot nem felső parancsra, hanem szive sugallatát követve, egy nemzet állította a saját filléreiből, akkor kalapot kell emelnünk a nemzet fainak áldozatkészsége előtt, mely meg tudja becsülni nagyjainak emlékét.

De hát a *nagyokat* meg tudjuk-e becsülni?

Itt élnek köztük az aradi vértanúk kortársai, alvezérei, tisztjei, katonái. Minden öreg honvéd többlet járult ahhoz a szoborhoz, mintha mi ezeket áldoztunk volna rá: mert ők vérüket ontották a 13 hős parancsára. És mi a jutalmuk? 4—6—8—10 korona segélydíj havonta, a mi bizony megélni nem elég, de sőt meghalni sem sok.

Ezekre az „élő vértanúkra“ gondolt egy nemeslelkű magyar nő, *Ma derspachné* F. Etelka, mikor felhívja a magyar ifjúságot, rendezzenek gyűjtést a nyomorgó agg honvédek felsegélésére.

Azt hisszük, a felhívást nem kell bővebben ajánlanunk a közönség figyelmébe. Elégé ajánlja az önmagát.

- Jan. 19. Katholikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
 Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
 Apr. 19. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* A **katholikus szabad lyceum** ügyében már a meghívók egy részét expediálták. Ma a rendező bizottság befejezi a meghívók szétküldését s ezért felkéri azokat, a kik meghívójukat meg nem kapták, sziveskedjenek szerkesztőségünkhez fordulni. Megjegyezzük, hogy a meghívók mind a négy matinéra és mind a három böjti estére szólnak s ezért az első matiné után is szivesen szolgál a bizottság meghívóval.

* **118 éves asszony** halála. Bendorsban (Erdély) most halt meg Szűts Flóra 118 éves korában. Az öreg anyóka életében beteg soha sem volt. Most is egyszerűen elaludt s nem ébredt fel többé. Látását háromszor veszítette el s mindannyiszor visszanyerte. Halála idején megint teljesen jól látott és hallott. Egyszerű, szegény paraszt asszony volt, a ki sokat nélkülözött s mégis állandóan egészséges és vig kedélyű volt.

* **Tisza Kálmán képviselő.** *Abrudbányáról* jelenti egy táviratunk, hogy *Tisza Kálmánt* az *abrudbánya—verespataki választókerület* képviselőjévé egyhangulag megválasztották. A kerületben 260 választó van, nagyjából bányamunkás. Régebben *Lukács Béla* és *Lukács László* kerülete volt.

* **Czipőt lopott.** *Vakarc* Jali n.-károlyi illetőségű, 56 éves, foglalkozás nélküli nő tegnap délelőtt *Szunyogh Péter* alispán lakásán jött és koldult. Az előszobában talált egy pár czipőt ellopta. Délután akarta értékesíteni *Fogel Lajos* Szacsavay-utcai czipőkészítőnél, de rajta vették. Le van zárva.

* **Jó könyveket egy kath. körnek.** *A tenkei* katolikus olvasókör elnöksége azon alázatos kérelemmel fordul a „Tiszántul“ buzgó olvasóközönségéhez, kegyeskedjék könyvtárának fölös példányából olvasóköri tagjainak alkalmas műveket az alakításban levő kath. olvasókör könyvtára részére adományzni. Az ily adományok legcélszerűbben *Rozs Lajos* kántortartó Tenke címre, de a Tiszántul szerkesztőségébe is küldhetők.

* **Eljegyzés.** *Andriska Sándor* eljegyezte *Kriszsek Veronkát* Budapesten.

* **Véres mozdony.** A tegnap reggel a Debreczenbe Szatmár felől érkező személyvonat véres kerekkel futott be az állomásra. Négy lónak kiontott vére festette pirosra a mozdony és szerkecsi kerekeit. Er-Mihályfalva és Abrány állomások között történt, hogy az egyik átjárónál egy szekeret, melybe öt ló volt fogva, a vonat elűtött. A szekérben ülő egyetlen személyt messze kidobta az árokba, míg szekerét összetörte, a négy lovat pedig darabokra szaggatta. Az ötödik lónak sikerült megmenekednie s vad futással iramodott vissza Ermihályfalvára, gazdája lakására. A ló váratlan megjelenése nagy rémületet keltett a gazdája családjában, mely csak akkor szűnt meg, mikor a gazdája is előkerült, kinek ijedségén kívül baja nem történt. A vonat a baleset következtében néhány perc késéssel érkezett Debreczenbe.

* **Egy csaló zsidóasszony és Lourdes.** Hogy kerül ez a kettő össze? kérde az olvasó. Egyszerűen a helybeli liberális hivatalos újságban. Akadt egy svindler zsidó asszony, a ki római zarándoklással csapta be a hiszékenyeket: ez az eset, a mit azonban az illető, elfogultságáról jól ismert lap persze nem tud elfogultlanul megírni. Nem kel ki a csaló zsidóasszony ellen, hanem csodálatos szellemi ugrással Lourdesről mond meséket s onnan látja a reakció vizét csöpögni a fényes felvilágosodásra. Hát hogy Lourdesről a Szabadság nem tud semmit, azt kár volt ilyen fényesen dokumentálni, hogy nem is akar tudni semmit, azt is elhiszük, ha olyan nagyon huzódzik tőle. De hogy miért kellett ezt a féltett titkot éppen egy csaló zsidóasszony históriájával kapcsolatban kipattantania? ez az a mire hiába keressük a kádenciát.

* **Agyonnyomta a gyermekét.** Király Istvánét Balmaz-Ujvároson a Gondviselés csak nem régen áldotta meg kis gyermekkel és most a saját gondatlansága miatt elvesztette azt a boldogságát. Este maga mellé fektette kis gyermekét az ágyba s olyan mélyen aludt el mellette, hogy a gyermek nyöszörgésére se ébredt fel. E helyett forgolódott az ágyban s a gyermek alája került s szive nehéz fájdalomra agyonnyomta a kis ártatlanságot. Az esetről nyomban értesítették a debreczeni törvényszék vizsgálóbíróját.

* **Szemere Miklós asztaltársaság.** Budapesten alakult egy igen derék, igen hazafias irányú asztaltársaság, melynek jóra valóságát ha semmi más se bizonyítaná: bizonyítja az ellene szórt támadások sokasága. Most ez az asztaltársaság, a Szemere Miklós asztaltársaság mint megerősített társaság folytathatja működését; a hivatalos lap tegnapi számának közlése szerint ugyanis a Budapesten alakult „Szemere Miklós asztaltársaság“ alapszabályait a belügyminiszterium 1902. 144. 080. sz. a. bemutatási záradékkal ellátta.

* **Véres bíróválasztás.** Nagy vérengzés történt hétfőn *Lunka* községben, a hol bírót választottak. A község lakossága felerészben magyar, felerészben román. Eddig az volt a szokás, hogy egyszer magyar, máskor meg román emberrel töltötték be a bírói széket. Legutóbb román bírót választottak a községben és a magyarok természetesen találták, hogy most magyar ember üljön a bírói székbe. A leg-

utóbbi képviselőválasztások alkalmával a románokat felizzgatták s mivel akkor kisebbségben maradtak, kiadták a jelszót, hogy ezentúl a községben érvényesítsék szavazatukat. A mostani bíróválasztásnál semmi jel sem mutatott arra, hogy a románok bírójelöltet állítsanak. Csak az utolsó napon léptették fel *Csóka* Vizsáriót, aki előttevaló nap járt a főszolgabírónál, a hol a kérvényt beadta. Két pályázó volt a bírói állásra: *Méhes* Imre, a magyarok jelöltje és *Csóka*, a románoké. A választáshoz megjelent szolgabíró mind a kettőt jelölte s megkezdődött a szavazás. A mikor a románok látták, hogy a magyarok jelöltje többségben van, elállták a község háza kapuját s a magyarokat nem akarták beereszteni. Ezt az erőszakoskodást rögtön bejelentették a szolgabírónak, a ki rendet akart csinálni, de a románok nem távoztak a kapuból. Ekkor a magyarok erőszakkal akartak behatolni, a miből azután véres verekedés támadt. A románok késsel támadtak a magyarokra s viszont a magyarok is kést rántottak védelmükre és olyan verekedésre került a dolog, hogy *Juczu Gligor* és *Munyán Tódor* még ott a harcstéren elvérzett s igen sokan súlyos sérülést szenvedtek. A verekedésre a szavazást felfüggesztették és az időközben táviratilag értesített csendőrség megérkezett s nagy nehezen helyreállította a rendet, és azóta állandóan csendőrök czirkálnak a faluban.

* **Váltóhamisító földbirtokos.** A rendőrség országszerte köröz egy földbirtokost, a kit az a vád terhel, hogy egy budapesti takarékpénztár kárára négyezer koronás váltóhamisítást követett el. A körözött *Steuer* József 62 éves, nős ember, a ki a vas megyei Ság községben született. A köröző levél adatai szerint alacsony termetű, barna ember, beszél magyarul, németül és zsidóul.

* **Elveszett és megtaláltatott.** Még e hó 6-án elveszett egy arany óra és lánc. Becsületes megtaláló 40 korona jutalmat kap *Mendelényi* Béla rendőrfogalmazónál. — **Találtatott:** Egy női kalap és egy kulcs. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

EGYESÜLETEK.

A Pázmány-egylet gyűlése. Az országos Pázmány-Egylet választmánya 1902. január 17-én, pénteken délután 5 órakor a Budapesti Katholikus Kör helyiségében ülést tart. Tárgyai: a január 29-iki közgyűlés előkészítése és egyéb fontos indítványok. *Az elnökség.*

Igazságszolgáltatás.

Az uj-szent-annai zendülők.

A nagyváradi kir. ítélőtáblán tegnap délelőtt fél tizenkét órakor hirdették ki az ítéletet a szentannai zendülők bűnjében.

Dr. *Barabás* Bélának mint védőügyvédnek is fényes győzelme volt Nagyváradon. Az aradi törvényszék hatóság elleni erőszak és izgatás büntetésének minősítette a vádbeli cselekményt, míg a királyi ítélőtábla vétségnek minősítette.

Igy természetesen elestek a törvényszék által kiszabott 2—2 és fél éves börtönbüntetések s a legmagasabb büntetést 4 hónap állapította meg a kir. ítélőtábla.

Az ítélet kihirdetésnél *Plopu* György elnökölt; *Foynár* Dénes, *Bigé* Gyula, *Harmathy* Károly és *Molnár* Géza voltak a bírák. *Kurovsky* Ferencz hely. főügyész a vádat és dr. *Barabás* Béla a védelmet képviselték.

Az elnök fél tizenkét órakor hirdette ki az ítéletet, a mely szerint a kir. tábla az aradi

kir. törvényszék ítéletét megsemmisítette. A kir. tábla ítélete különben a következő:

A kir. tábla figyelembe véve a rendkívül izgató körülményeket, melyek a község lakosait elkésérették, a büncselekményt nem bünynek, mint az I-ső foku bíróság, hanem vétségnek minősítették. Elitelték:

Seiler Antalné 2 havi fogházra és ebből 1 hó és 10 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 6 hónapra ítélte).

Adelmann Károlyné 3 hónapi fogházra s ebből 1 hó és 20 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 2 év és 6 hónapra ítélte).

Müller Jánost 2 havi fogházra s ebből 8 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 1 évre ítélte.)

Bleiczseffer Józsefet 4 hónapra s ebből 8 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 2 év és 6 órára ítélte).

Ebervein Józsefet 4 órára ítelték s ebből 1 hó és 19 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 2 év és 6 hónapra ítélte).

Frank Józsefné 3 órára ítelték s ebből 1 hónapot és 19 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 2 évre ítélte).

Müller Andrásné 2 órára s ebből 29 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 6 órára ítélte.)

Reinhardt Károlyné 3 órára s ebből 25 napot betudtak. (A kir. törvényszék 2 évre ítélte.)

Teszler Jánost 2 hónapra ítelték. (A törvényszék 1 évre ítélte.)

Frank Menyhértné 2 hónapra s ebből 1 napot kitöltöttnek vettek. (A törvényszék 6 hónapra ítélte.)

Rencz Ferencznét, a kit a törvényszék felmentett, 14 napra ítelték s ebből 5 napot betudtak.

Szűsz Antalt, akit a törvényszék felmentett, 2 hónapra ítelték s 6 napot ebből kitöltöttnek vettek.

Bleiczseffer Antalné 2 órára ítelték s ebből 1 napot tudtak be. (A törvényszék 6 órára ítélte.)

Serer József, Müller Károly, Bleiczseffer András és Ebervein Józsefné felmentését helybenhagyta a kir. tábla.

Az ítélet kihirdetése után egy a bíróság tagjai, mint a jelen volt ügyvédek melegen gratuláltak dr. Barabás Bélának a fényes sikerhez.

Elővételi uszora.

Uzora vétségével vádolt Szigetköz és társai ellen folyamatba tett nagyszabású bűnperben még csak tegnap értek véget a tanú kihallgatások.

Gáthy Bálint kir. alügyész megtette vádindítványát, melyben kéri Szigetköz I-ső és Vladán II-od rendű vádlottnak uszora vétsége miatti megbüntetését dr. Kozma III. rendű vádlottal szemben pedig elejti a vádat, melynek alapján dr. Kozma a vád és következményei alól felmentetik.

Dr. Várady Zsigmond védőbeszédében hosszasan fejtegeti az I. vádlott ártatlanságát a tanuvalomások alapján kimutatja, hogy egy olyan embert, aki a sértettek nyelven beszélni nem tud, rossz szándék, vagyosának uszorával leendő gyarapítása nem vezethetett. Az pedig, hogy 4 frtot adott egy mázsa huzáért, még pedig olyanért, mely még csak elvetve volt, de learatva nem, az természetes, mert egy évi kamat s nagy rizikó, hozzászámítása után, az előlegezett pénz a buza folyó árának körülbelül megfelel (?) s így fenn nem forogván az uszora vétsége, a vádlott felmentését kéri.

Zigre Miklós a II-od rendű vádlott védője védenecze felmentését kéri; indítványozza továbbá, hogy dr. Kozma, — ki polgári állásánál fogva is jelentékeny kárt szenvedett a

meghurczoltatások által, — ügyiratai az ügyvédi kamarához ne téessenek át.

Miután az ügyész a védők beszédére republikázott, az elnök a tárgyalást felfüggeszti s tekintettel az ügy bonyolult voltára, az ítélet kihirdetését ma délelőtti 11 órára halasztotta el.

IPARÜGYEK.

Előjárósági ülés az ipartestületben. A nagyváradai ipartestület előjárósága 1902. évi január hó 16 án, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg rendes havi ülését az ipartestület hivatali helyiségében. A testület kötelekéhez tartozó iparos polgárok az ülésen mint hallgatóság részt vehetnek. Nagyvárad, 1902. január 15. Bertsey György, ipartestületi elnök.

MULATSAG

FARSANGI NAPTAR.

Január 18. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában. Fan. 25. Nőegylet táncestélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Febr. 2. A 48-as Nép kör táncestélye. Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban. Február 8. Katholikus kör bálja.

A katolikus kör báljára megérkeztek a szebbnél-szebb tánczrendek. Az elnökség még a rendezői jelvény ügyében tárgyal s aztán az egybegyűlendő bizottsági ülés fog véglegesen határozni, melyik ajánlatot fogadja el az ajánkozó czégek részéről? Egyelőre csak egy dolog bizonyos: hogy a katolikus bál lesz a farsangi elit-bálok közt a legényesebb és legkedélyesebb. Már eddig is óriási az érdeklődés iránta; többek kérdezősködésére ez uton tesszük közzé, hogy a meghívókat a jövő hét végén fogják expedálni.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtökön: Bőregér.
Pénteken: Nagyon szép asszony.
Szombaton: Carmen.

Szókimondó asszonyság. A milyen vaskos a magyar czim a könnyed francia »Madame sans gêne« helyett, épp olyan vaskos a magyar fordítás is. Biz az meglehetősen magyarosan nehézkes, épp mint az előadások is. No de ebből meg van az a haszon, hogy az előadás követi a fordítást s így egészen élvezhetővé válik magyar emberek számára. Ilyenforma volt a tegnapi előadás is, P. Szép Olgával a czimszerepben, a kinek ez egyik legjobb alakítása. Kivüle igen ügyesen játszottak még Pintér, valamint a társulat egyik erős oszlopa, Krasznay. Tetszettek Peterdy, Kacziány Viola, Bérczi, Füredi is.

Az első ifjusági előadás. Az első ifjusági előadást közbejött akadályok miatt a színház vezetősége kénytelen volt csütörtökről vasárnap délutánra halasztani, a mit az is kívánatlansá tett, hogy vasárnap teljesebb számban hallgatja végig az első előadást az ifjuság. A vasárnapi első ifjusági előadás — mint megirtuk volt — »Ocskay brigadéros«, Herczeg Ferencz darabja kerül színpadra. Az ismertető, nagy érdekességű előadást Sipos Orbán, Biharvármegye tanfelügyelője, min. osztálytanácsos fog az első előadás alkalmával tartani.

Nagyon szép asszony hírneves francia vigjáték kerül színpadra pénteken a Szigligeti színházban Szohner Olgával a czimszerepben.

Szigligeti emléke. E hó 19-én, Szigligeti Ede halálának évfordulóján Szigligeti-este lesz ismét a színházban. A »Ocskay« kerül színpadra jeles szereposztásban. Az únaepi előadás próbái már folynak.

A babonás Herczeg Ferencz. Herczeg Ferencz a Vigszínház számára új darabot irt »Balatoni rege« czímen, melyet a szerző regés bohóságnak nevez.

Mikor a darabot a napokban átadta Ditrói igazgatónak, az illusztris szerző így szólt a Vigszínház művészeti igazgatójához:

— Egy óhajtamom lenne az új darabomra nézve.

— Es mi az?

— Az, hogy február 8-ikán legyen a bemutatója.

— Miért éppen február 8-ikán? — kérdezte hirtelenében Ditrói.

— Babonából, — felelte Herczeg — ezen a napon adták tavaly először az »Ocskay brigadéros«-t.

Ha egy Herczeg-darabnál is szó lehet babonáról, ez csak az lehet, hogy — a darabja babonázza meg a közönséget.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 110.

Idénybérlet 103.

Ma, csütörtökön, 1902. január 16-án

BŐREGÉR.

Operett.

SZEMELYEK:

Eisenstein Gábor, magánzó	—	Pintér Imre
Rozalinda, neje	—	Székely Irén
Frank, fogházigazgató	—	Nyárai Antal
Orlovsky herceg	—	Lányi Edith
Alfréd, énekemester	—	Perényi József
Falke jogtudor, jegyző	—	Dési Alfréd
Blind ügyvéd	—	Füredi József
Adél	—	Amon Margit
Ali bey, egyiptomi	—	Vank István

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárvitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, január 17-én

Nagyon szép asszony.

Vigjáték.

REGÉNY-CSARNOK

A Polanieczki-család.

Irt: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Hona.

65

Egy új verskötet megjelenése még csak növelte a költő értékét. Máról holnapra híressé lett. Tulzott magasztalással egéig emelték. S mióta az öreg Zawilowski, aki eddig csak két csapást ismert a világon, a köszvény s a szegény rokonokat, most kérkedve hangoztatta, hogy a költő unokaöccse, Broniczné még jobban rajongott érte.

Egy napon meghívták, hogy az estét töltsé velük színházi páholyukban. Öten vannak de sebak, Osnowski zártzékbe mehet. S szegény József engedelmeskedett. Broniczné s Osnowska asszony előre ültették a fiatalokat.

— Így zavartalanul beszélgethetnek, — magyarázták, — mi majd lefoglaljuk az alkalmatlankodókat!

A nézőtér minden látcsőve páholyokra irányult. Linette érezte, hogy nemcsak a költőt nézik, arany hajával ő is magára vonja a tekinteteket. Zawilowski minduntalan hozzáhajolt s ilyenkor közeli megfigyelte arcát. — Ha szakál takarna állát, nem is lenne csunya! — jegyezte meg Castelli kisasszony. Ezen gondolatok közben megzavarta Kopowski.

— Ah, ön az, aki verseket ír? — fordult a költőhöz s miután Annette asszony azonnal lefoglalta, magyarázatképpen mondta:

— Én is szívesen írnék verseket, de csodálatos, ha költeményeket olvasok, mindig máson jár az eszem!

Az előadás után a hölgyek magukkal vitték egy csésze teára a költőt.

Utóközben Broniczné szerenahányásokkal halmozta el.

— Borzasztó ember! . . . Ha Linette meghal, az ön lelkén szárad . . . A szegény gyermek sem nem alszik, sem nem eszik. Folyton a verseit olvass.

— Igen, — panaszkodott Annette asszony, — magához vette az ön könyvét s ha elkérjük tőle, azt mondja, hogy az övé s nem adja senkinek sem.

A költő lágyulni érezte szívét.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Szell Kálmán állapota.

Bécs, jan. 15. A Szell Kálmán miniszterelnök állapotáról ma kiadott hivatalos orvosi jelentés így szól: 6 excellenciája az éjjel nagyon jól aludt. Reggel általános állapota nagyon jól volt. A seb gyógyulása normálisan és kedvezően megy végbe. A mirigydagány teljesen megszűnt. Erverés és hőmérséklet rondes. Charas császári tanácsos.

A király tegnap reggel is tudakozódott a miniszterelnök állapotáról és azt fizette a miniszterelnöknek, hogy ne utazzék vissza Budapestre, a míg az orvos meg nem engedi.

Lajos Viktor főherceg szintén tudakozódott Szell Kálmán hogylétéről. Tudakozódtak továbbá: az olasz nagykövet, Spaun báró, a haditengerészet parancsnoka, Reinländer altábornagy, Bolfras főhadsegéd, Jaworski lovag, Festelich grófné, Süß Ede, Below Scattan budapesti főkonzul, Kornfeld bankigazgató és más előkelőségek.

Most, hogy a gyógyulás immár teljes, nem titkolják többé, hogy a miniszterelnök nagy veszedelemben forgott, mert könnyen aggasztó komplikációk állhattak volna be. Szell Kálmán ugyanis még vasárnap délelőtt nagy láza daczára jelen akart lenni az audienciákon és csak Budapestre visszatérve akarta magát a szükségessé vált műtétnek alávetni. Csak Széchenyi Gyula gróf, a király személye körüli miniszter unszolására határozta el magát a miniszterelnök arra, hogy vasárnap operáltatja meg magát, minthogy a veszély már igen nagy volt. Széchenyi Gyula gróf egyáltalán valószínűsítő gondviselése volt a miniszterelnöknek, akit lábadozása alatt annyi szeretettel, gondnal és figyelemmel halmozott el, hogy mélián köszönetet érdemel minden hazafi részéről, a kit a miniszterelnök betegsége aggodalommal töltött el.

Bécs, jan. 15. Dokus Ernő, a szabadelvű pártkör igazgatója tegnap este a pártkör tagjainak nevében táviratilag tudakozódott Szell Kálmán állapota felől. A táviratra Szell Kálmán a következő táviratban felelt:

„Javulás állandó; a seb gyorsan gyógyul. Köszönöm a szíves tudakozódást.

Szell Kálmán.

Merénylet a pénzeskihordó ellen.

Kolozsvár, jan. 15. (Saját tud. táv.) Kolozsvárott ma délelőtt egy pénzeskihordó ellen két csavargó merényletet intézett, melynek kevés híján ugy a pénz, valamint a kézbesítő élete áldozatul nem esett. Szücs Gyula és Fried Henrik csavargók saját czimükre 2 koronát adtak fel a postán s midőn ma délelőtt lakásukba belépett Burger Károly kézbesítő az utalvány kézbesítése céljából, baltával fejbe ütötték s igyekeztek leteperni, azonban az óriási zajra a lakók összeszaladtak s kimentették a két csavargó körmei közül a már elájult pénzeskihordót. S átadták a csavargókat a rendőrségnek a 6000 frttal együtt, melyet a pénzeskihordótól elkaparítottak.

A cukorkonferencia.

London, január 15. A Daily Mail jelentése szerint hétfőn kabinettanács volt, a melyben elhatározták, hogy bármilyen eredménye lesz is a cukorkonferenciának, lépéseket fognak tenni a nyugat-indiai cukortermelés hanyatlásának megakadályozására. Ugyanez a lap arról értesül továbbá, hogy Angliának e konferenciára kiküldött képviselői utasítást kaptak annak a kijelentésére, hogy ha a prémiumokat meg nem szüntetik, Nagy-Británia kompenzációs vámokat fog szedni. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A várad-velencei közbirtokosság gyűlése.

A várad-velencei közbirtokosok e hó 5-én hirdették, de a megjelentek csekély száma miatt megtartani nem tudott évi rendes közgyűlés helyett e hó 26-án délutáni 2 órára újabb közgyűlést hirdet.

Tárgyai:

1. Az 1901. évi számadások.
2. Az 1902. évi költségelőrányszat.
3. Nagyvárad városa által kívánt köztér átengedése.
4. Egyéb indítványok.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 15.

Osztrák hitel	— — — — —	625.50
Magyar hitel	— — — — —	629.50
Államvasút	— — — — —	624.50
Rimamurányi	— — — — —	416.—
Magyar pénzközlő	— — — — —	483.—
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Határidők.

Budapest, január 15.

Buza októberre	— — — — —	7.84
Buza áprilisra	— — — — —	8.80
Tengeri	— — — — —	5.14
Rozs okt.	— — — — —	6.69
Zab ápr.	— — — — —	6.98
Káposzta, repese, aug.	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. január 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	95.20
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ³ / ₈ %	— — — — —	122.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₈ %	— — — — —	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	94.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	101.25
Hervath-sziavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	94.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	181.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	151.—
Osztrák járdék papírban	— — — — —	99.70
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	99.70
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.—
Osztrák korona járdék	— — — — —	96.—
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	145.—
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	660.50
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	614.25
Párisi vista	— — — — —	95.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	19.08
Németbirodalmi márká	— — — — —	117.20
London vista	— — — — —	289.80
20 márkás arany	— — — — —	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Bárány Dezső

utóda

egyedül speciálista

hegedű és vonóképzítő.

Saját készítményű hegedűim!

Olasz és német hangversenyhírok.

Mindennemű hangszerek nagy raktára

Nagyvárad, Fő-utca és Széchenyi-tér sarok

(Rimanóczy-ház.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—agyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6:50	8:30	2:—	5:45	9:15	—	Kolozsvár ind.	—	5:23	7:—	12:32	6:13	11:01	P.-Ladány ind.	4:—	1:24	5:35	10:53	2:29	6:08
Rákos >	7:02	8:51	2:13	6:06	9:28	—	Jegenye >	—	—	7:59	1:14	7:16	—	Debreczen >	5:10	2:56	6:46	11:44	3:56	7:41
Ujszász >	8:28	10:59	3:36	8:40	10:56	—	B.-Hunyad >	—	6:40	8:37	1:44	7:54	12:20	Érmihályfalva érk.	6:36	3:57	7:29	1:—	4:58	9:13
Szolnok >	9:07	11:31	3:59	9:27	11:19	—	Csucsá >	3:25	7:09	9:19	2:15	8:37	12:52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9:21	11:50	4:12	9:46	11:33	—	Rév >	5:26	7:47	10:08	3:01	9:32	1:34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány >	10:43	2:—	5:28	11:53	12:55	4:54	Élesd >	5:54	7:59	10:25	3:15	9:49	1:48	Érmihályfalva ind.	6:17	11:17	3:14	5:27	9:14	8:02
Báránd >	—	2:12	—	12:07	—	5:11	Mező-Telegd >	6:21	8:11	10:42	3:28	10:07	2:01	Debreczen >	7:32	12:36	4:16	8:10	10:27	9:01
Sáp >	—	2:27	5:48	12:24	—	5:32	F.-Vásárhely >	6:49	—	11:01	—	10:27	—	P.-Ladány érk.	1:28	1:45	5:03	9:43	11:28	9:48
B.-Ujfalu >	11:18	2:47	6:03	12:46	1:33	5:58	Váradi-Valencia >	7:02	8:32	11:10	—	10:37	2:25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
M.-Peterd >	—	3:—	—	1:—	—	6:15	Nagyvárad érk.	7:11	8:38	11:17	3:57	10:44	2:31		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	
M.-Keresztes >	—	3:12	—	1:14	—	6:31	Nagyvárad ind.	2:22	8:43	11:36	4:10	11:04	2:38	Debreczen i.	9:35	4:31		Nagy-Léta-	5:25	1:05
Bors >	—	3:25	—	1:28	—	6:50	Püspöki >	2:36	8:52	11:47	—	11:14	—	Sáránd >	10:18	5:16		Vértés ind.	—	—
Püspöki >	11:48	3:32	—	1:36	—	7:02	Bors >	2:47	—	11:54	—	11:22	—	H.-Bagos >	10:28	5:26		M.-Pályi >	5:47	1:30
Nagyvárad érk.	11:56	3:42	6:39	1:48	2:11	7:16	Mező-keresztes >	3:12	—	12:05	—	11:37	—	H.-Pályi >	10:45	5:48		H.-Pályi >	6:03	1:48
Nagyvárad ind.	12:16	3:58	6:46	2:06	2:18	12:25	Mező-Peterd >	3:30	—	12:17	—	11:50	—	M.-Pályi >	10:57	5:59		Sáránd >	6:40	2:29
V.-Velence >	—	4:05	—	2:30	2:25	12:32	Sáp >	4:07	9:23	12:29	4:50	12:05	3:18	N.-Léta-	—	—		Debreczen é.	7:18	3:13
F.-Vásárhely >	—	4:16	—	2:41	—	12:45	Báránd >	4:39	9:38	12:47	—	12:25	—	Sáránd ind.	10:33	5:26		Derecske ind.	6:00	1:49
M.-Telegd >	12:48	4:38	7:15	3:03	2:50	1:12	P.-Ladány >	5:17	10:06	1:34	5:40	1:19	4:03	Derecske érk.	10:42	5:45		Sáránd érk.	6:20	2:09
Élesd >	1:02	4:56	7:28	3:21	3:04	1:37	Szajol >	—	11:21	3:08	6:59	3:04	5:19	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
Rév >	1:26	5:20	7:50	3:45	3:26	2:10	Szolnok >	—	11:44	3:35	7:32	3:37	5:39		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	
Csucsá >	2:16	6:31	8:37	4:52	4:16	3:49	Ujszász >	—	12:03	3:58	7:50	4:05	5:58	Sáránd ind.	10:33	5:26		Derecske ind.	6:00	1:49
>	3:15	7:49	9:33	5:01	—	5:34	Rákos >	—	1:37	6:03	9:28	6:52	7:38	Derecske érk.	10:42	5:45		Sáránd érk.	6:20	2:09
Kolozsvár érk.	5:00	8:33	10:08	6:59	5:55	7:04	Budapest érk.	—	1:50	6:20	9:40	7:10	7:50							

Nagyvárad—Szeged.

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10:20	4:50	7:00	Szeged ind.	3:40	10:25	6:40	Nagyvárad ind.	10:20	4:30	7:—	Arad ind.	5:10	11:20	9:35
Ósi >	10:30	4:41	7:10	H.-M.-Vásárhely >	4:38	11:05	7:50	Ósi >	10:30	4:41	7:16	Kétegyháza >	6:14	12:31	10:54
Less >	10:48	5:01	7:40	Oroszáza >	5:41	11:54	9:20	Less >	10:48	5:01	7:40	Csaba érk.	6:40	12:57	11:24
Gyapju >	10:56	5:10	7:52	Csaba >	7:00	2:33	4:50	Gyapju >	10:56	5:10	7:52	Csaba ind.	7:—	2:33	4:50
Cséffa >	11:03	5:19	8:05	Gyula >	7:27	3:05	5:26	Cséffa >	11:03	5:19	8:05	Gyula >	27	3:05	5:26
Szalonta >	11:26	6:44	8:46	Sarkad >	7:47	3:27	5:56	Szalonta >	11:26	6:44	8:46	Sarkad >	7:40	3:27	5:56
Kötegyán >	11:45	6:03	9:12	Kötegyán >	7:57	3:39	6:10	Kötegyán >	11:46	6:05	9:15	Kötegy >	7:50	3:39	6:10
Sarkad >	11:57	6:17	9:31	Szalonta >	8:23	4:10	6:47	Sarkad >	11:57	6:17	9:31	Szalont >	8:20	4:10	6:47
Gyula >	12:21	6:44	10:01	Cséffa >	8:42	4:34	7:18	Gyula >	12:21	7:44	10:01	Cséffa >	8:40	4:34	7:18
Csaba >	2:42	7:06	4:44	Gyapju >	—	4:42	7:29	Csaba érk.	12:42	7:06	10:30	Gyapju >	—	4:42	7:29
Oroszáza >	3:12	7:10	5:50	Less >	9:04	5:00	7:51	Csaba ind.	2:23	7:18	4:32	Less >	9:04	5:—	7:51
H.-M.-Vásárhely >	3:53	10:02	7:00	Ósi >	9:21	5:19	8:16	Kétegyháza >	2:54	7:46	5:03	Ósi >	9:21	5:19	8:16
Szeged >	4:28	10:55	7:55	Nagyvárad érk.	9:32	5:30	8:31	Arad érk.	3:55	8:50	6:05	Nagyvárad érk.	9:32	5:30	8:31

Nagyvárad—Belényes—Vaskó

Vaskó—Belényes—Nagyvárad.

Nagyvárad—Érmihályfalva.

Érmihályfalva—Nagyvárad.

	Tv.sz.sz.	Sz. v.		Sz. v.	Tv.sz.sz.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	5:55	2:40	Vaskó ind.	4:—	2:55	Nagyvárad ind.	4:15	6:44	Érmihályfalva ind.	6:10	5:20	
V.-Velence >	5:47	2:51	Lunka-Rézbánya >	4:12	3:08	B.-Püspöki >	4:30	7:10	Érselind >	6:41	6:—	
Félic-Fürdő >	6:11	3:13	Szudrics >	4:39	3:37	Bihar >	4:50	7:36	Székelyhid >	7:10	6:48	
Kardó >	6:26	3:27	Belényes >	5:07	4:16	Paptamási >	5:14	8:05	Nagykáglya >	7:22	7:02	
Nyárló >	7:07	4:07	Sonkolyos >	5:28	4:36	Gyapoly >	5:27	8:21	B.-Diószeg >	7:35	7:22	
Magyar-Gyepes >	7:19	4:18	Belényes-Ujlak >	5:40	4:51	B.-Diószeg >	5:43	8:44	Gyapoly >	7:50	7:40	
Tasádfő >	7:34	4:32	Borz >	5:49	4:51	Nagykáglya >	5:55	8:59	Paptamási >	8:11	8:08	
Drág-Cséke >	7:55	4:46	Sólyom >	6:05	5:22	Székelyhid >	6:24	9:32	Bihar >	8:29	8:33	
Magyar-Cséke >	8:12	5:01	Gyanta >	6:26	5:43	Érselind >	6:45	10:—	B.-Püspöki >	8:52	8:58	
Duscs >	8:25	5:13	Hollód >	6:40	6:—	Érmihályfalva érk.	7:15	10:36	Nagyvárad >	9:06	9:15	
Szombatság-Rogoz >	8:46	5:47	Szombatság-Rogoz >	7:01	6:29	Szombatság—Rogoz—Dobrest, Dobrest—Rogoz—Szombatság.						
Hollód >	9:13	5:57	Duscs >	7:25	6:55		V. v.	Tv.sz.sz.		V. v.	Tv.sz.sz.	
Gyanta >	9:29	6:12	Magyar-Cséke >	7:37	7:08	Szombatság-Rogoz ind.	9:10	6:35	Dobrest ind.	6:06	4:22	
Sólyom >	9:55	6:36	Drág-Cséke >	7:56	7:33	Nánhegyes ind.	9:36	7:01	Nánhegyes ind.	6:16	4:2	
Borz >	10:10	6:50	Tasádfő >	8:10	7:47	Dobrest >	9:46	7:11	Szombatság-Rogoz érk.	6:40	4:56	
Belényes-Ujlak >	10:22	7:01	Magyar-Gyepes >	8:24	8:02							
Sonkolyos >	10:35	7:13	Nyárló >	8:34	8:13							
Belényes >	11:21	7:47	Kardó >	8:57	8:36							
Szudrics >	11:44	8:09	Félic-Fürdő >	9:10	8:49							
Lunka-Rézbánya >	12:13	8:34	V.-Velence >	9:31	9:10							
Vaskó >	12:29	8:49	Nagyvárad érk.	9:41	9:21							

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Hollód—Kötegyán—Vésztő.

	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	5:50	2:—	Gyoma ind.	3:40	2:50	Vésztő ind.	4:45	5:27	Hollód ind.	4:35	12:05	
Ósi >	6:04	2:13	Ózed >	4:07	2:54	Okány >	5:07	5:49	Mocsár-Gyanta >	4:46	12:17	
Uj-Palota >	6:24	2:29	Déva-Ványa >	4:37	3:26	Gyanta >	5:23	6:07	Rippa >	5:02	12:39	
Gyires >	6:41	2:42	Kőrös-Ladány >	4:54	3:43	Sarkad-Keresztur >	5:36	6:18	Tenke >	5:24	1:17	
Kőrösszeg >	7:02	3:01	Kötegyán >	5:13	4:06	Méhkerék >	5:52	6:36	Fekete-Tót >	5:44	1:39	
Szakál >	7:39	3:31	Szeghalom >	5:40	4:38	Kötegyán érk.	6:—	6:45	Fekete-Bátor >	6:06	2:07	
Nagy-Tóti >	7:55	3:47	Vésztő >	6:12	5:22	Kötegyán ind.	6:16	6:57	Árpád >	6:16	2:18	
Komádi >	8:25	3:59	Kót >	6:38	5:52	Pósa >	6:29	7:12	Erdő-Gyarak >	6:25	2:28	
Iráz >	8:42	4:16	Iráz >	6:52	6:07	Ilye >	6:48	7:24	Csegöd >	6:34	2:38	
Kót >	9:19	4:39	Komádi >	7:10	6:38	Csegöd >	7:02	7:39	Ilye >	6:57	2:58	
Vésztő >	9:44	5:10	Nagy-Tóti >	7:22	6:50	Erdő-Gyarak >	7:12	7:49	Pósa >	7:07	3:09	
Szeghalom >	10:34	5:55	Szakál >	7:48	7:23	Fekete-Bátor >	7:39	8:20	Kötegyán >	7:19	3:22	
Kőrös-Ladány >	11:—	6:12	Kőrösszeg >	8:11	7:47	Fekete-Tót >	7:52	8:35	Kötegyán ind.	8:06	3:42	
Déva-Ványa >	11:38	6:45	Gyires >	8:33	8:12	Méhkerék >	8:15	9:03	Sarkad-Keresztur >	8:33	4:12	
Ózed >	12:21	7:15	Uj-Palota >	9:03	8:46	Rippa >	8:39	9:32	Gyanta >	8:43	4:23	
Gyoma >	12:45	7:39	Nagyvárad érk.	9:08	8:44	Mocsár-Gyanta >	8:51	9:45	Okány >	9:02	4:44	
							Hollód >	9:01	9:57	Vésztő >	9:20	5:04

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.

Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.

Szeghalom—Füzes-Gyarmat.

Füzes-Gyarmat—Szeghalom.

	V. v.